

Karolina Pacholewicz*

PUDEŁKA ZE SZTUKĄ

BOXES OF ART

We współczesnej architekturze powstają dzieła, w których na próżno można szukać tradycyjnie rozumianych elementów budynków. Gra brył przywodzi na myśl abstrakcyjne rzeźby. W analizowanym Muzeum Sztuki Współczesnej w Nowym Jorku, zaprojektowanym przez biuro SANAA, architekci posługują się zupełnie nowym językiem architektonicznym.

Słowa kluczowe: galeria, muzeum, Muzeum Sztuki Współczesnej w Nowym Jorku, SANAA

There are works in contemporary architecture where by no means architectural elements in their traditional interpretation can be find. Play of volumes rather recalls some abstract sculptures. In the New Museum of Contemporary Art in New York by SANAA analyzed in this paper a completely new architectural language is used.

Keywords: gallery, museum, New Museum of Contemporary Art in New York, SANAA

We współczesnej architekturze odnajdujemy nie-spotykane dotychczas struktury i formy, stanowiące odpowiedź na zastany kontekst, a także zapotrzebowanie na nowe funkcje i ich kombinacje. Wykorzystywane są coraz to nowsze osiągnięcia techniki, możliwości obliczeniowe komputerów i wytrzymałość nowoczesnych materiałów. Powstają dzieła, w których na próżno można szukać tradycyjnie rozumianych elementów budynku. Gra brył przywodzi na myśl abstrakcyjne rzeźby, nie zdradzając swej funkcji. Najważniejszym celem twórcy zdaje się być oryginalność. Czy ta *kategoria współczesnej estetyki* [1] jest dziś w architekturze najważniejsza?

Studio architektoniczne SANAA/Kazuyo Sejima + Ryue Nishizawa pracowało nad projektem Muzeum Sztuki Współczesnej w Nowym Jorku od 2003 roku. Budynek został otwarty dla zwiedzających w roku 2007. W zwartej tkance miejskiej, w samym sercu Manhattanu została postawiona „rzeźba”. Okoliczne domy, tworzące typowe kwartały zabudowy, pierzeje, stanowią zwarte tło dla bryły muzeum. Jest ona doskonale widoczna z różnych stron, także dzięki masywnej, przestrzennej strukturze, zdecydowanie wyższej od sąsiadujących kubatur.

Kompozycja z białych prostopadłościanów ustawionych jeden na drugim i nieznacznie wobec siebie

* Pacholewicz Karolina, mgr inż. arch., Politechnika Krakowska, Wydział Architektury, Instytut Projektowania Architektonicznego.

Muzeum Sztuki Współczesnej w Nowym Jorku, SANAA/New Museum of Contemporary Art by SANAA in New York, [w:] Y. Hasegawa, *Kazuyo Sejima + Ryue Nishizawa SANAA*, Milan 2006, s. 131

przesuniętych, sprawia wrażenie szczelnie zamkniętych pudełek, niedbale rzuconych w rygorystyczny układ ulic. Na działce o szerokości zaledwie dwudziestu metrów wyrasta ośmiokondygnacyjna wieża, osiągając wysokość pięćdziesięciu trzech metrów [2]. Trzon jej konstrukcji stanowi pion windy ze schodami i pomieszczeniami technicznymi. Nadwieszenia prostopadłościanów, tworzących formę budynku, uzyskano dzięki strukturze przesuniętych względem siebie kratownic. W realizacjach studia architektonicznego SANAA daje się zauważyć dążenie do tworzenia otwartych przestrzeni, osiągniętych przez minimalizację przegród wewnętrznych i zmniejszenie przekrojów elementów konstrukcyjnych, w których w tym wypadku zastosowano stal i beton. Belki stropu oparto na trzonie technicznym i zewnętrznej ramie stalowej, dzięki czemu powstały przestrzenie ekspozycyjne bez zbędnych podziałów.

Zachodzące na siebie bryły pozwoliły na stworzenie świetlików, tarasów, a przede wszystkim różnorodnych wnętrz wystawowych. Zmienne relacje pomiędzy trzonem technicznym a przestrzenią poszczególnych poziomów wpływają na ilość i właściwości, rozpraszające się we wnętrzu, światła dziennego.

Introwertyczny charakter struktury podkreśla przesklona, frontowa ściana parteru. Ta rozciągająca się na całą szerokość budynku, gładka powierzchnia,

pozbawiona poziomych podziałów, osiąga ponad 4,5 metra wysokości. Dając przechodniom niczym nieograniczony wgląd do muzeum, łączy wnętrze z przestrzenią zewnętrzną. Pozwala to nie tylko wciągnąć widza do wnętrza, ale i nadaje całości wrażenie lekkości i unoszenia się.

Cały budynek, zarówno wnętrze jak i fasada, są w kolorze białym, najczęściej stosowanym w realizacjach studia SANAA. Wrażenie jednolitych zewnętrznych płaszczyzn kubików uzyskano dzięki zastosowaniu paneli z siatki aluminiowej, bez widocznych połączeń.

Budynek Muzeum Sztuki Współczesnej to także inkubator nowych idei artystycznych. Jak wiele innych współczesnych obiektów wystawienniczych, stał się ważnym znakiem w przestrzeni miasta. Ta oryginalna struktura posiada wszystkie walory charakterystyczne dla twórczości Kazuyo Sejima i Ryue Nishizawa, za które duet ten otrzymał Nagrodę Pritzкера. Jury w uzasadnieniu werdyktu napisało: *Za architekturę, która jest jednocześnie skromna i mocna, dokładna i płynna, pomysłowa, ale nie przesadnie wymyślna; za kreowanie budynków, które z powodzeniem osadzone są w kontekście i spełniają funkcje, do których zostały powołane; za kreowanie znaczeń i doświadczenie głębi; za niezwykle architektoniczny język* [3].

PRZYPISY

[1] D. Kozłowski, M. Misiągiewicz, *Tezy do Definiowanie przestrzeni architektonicznej – Architektura dziś*, Kraków 2010.

[2] *Museum in New York*, [w:] *Detail*, 2008/10, München, s. 1124.

[3] Uzasadnienie przyznania Nagrody Pritzкера 2010 biurowi architektonicznemu SANAA, [za:] B. Haduch, M. Haduch, *SANAAcja architektury*, [w:] *Architektura & Biznes* Nr 06/2010, Kraków 2010, s. 44.

BIBLIOGRAFIA

Jodidio Ph., *Architecture Now!, Museums*, Bonn 2010.

Haduch B., Haduch M., *SANAAcja architektury*, [w:] *Architektura & Biznes* Nr 06/2010, Kraków 2010.

Hasegawa Y., Kazuyo Sejima + Ryue Nishizawa SANAA, Milan 2006.

Kijak-Olechnicka M., *Architektura poprzez technikę. Muzeum Sztuki Współczesnej w Nowym Jorku*, [w:] *Architektura* Nr 10/2008, Warszawa 2008.

Museum in New York, [w:] *Detail*, 2008/10, München.

Museums in the 21st Century: Concepts, Projects, Buildings, München 2008.

<http://www.astroman.com.pl/index.php?mod=magazine&a=read&id=689>

<http://www.newmuseum.org/>

<http://www.sanaa.co.jp/>